

Taloussuunnittelun lähtökohdat

Talousjaosto 31.5.2024

Järvenpää

TA-valmistelun tilanne ilman muutostekijöitä

VERORAHOITUS – heikkenee tehtäviin nähden!

- Verotulot Kuntaliiton 5/24 veroennustekehikon pohjalta
  - Veropohja heikentynyt
  - *Veronkorotus?*
- Valtionosuudet tarkistettu VMn 4/24 ennakollisten vos-laskelmien ja 4/24 painelaskelman pohjalta
  - sote-leikkaus
  - TE-palvelut 2025
  - *Valtionosuusuudistus 2026?*

INVESTOINNIT – kasvupainetta!

- huomioitu alustava 23.5. investointiohjelmanpäivitys, korot ja poistot
  - 2024 päätössiirtymä karsii automaattisesti myös 2025 lukuja!
- korkokuluissa uuden lainan korko 2025-26 3,5%, 2027 3,3% ja 2028 alkaen 3,2%

TOIMINTA – menojen kasvupaineita!

- Kehys 2025-28:
  - Muutettu taloussuunnitelma 2024-27
    - sisällä 2024 3Me ja 2025 0,2Me toimintakatesopeutus
  - Pakottavat muutostarpeet ja lakisääteiset tehtävät
    - TE-palvelut – kehyksessä *toistaiseksi* toimintakatevaikutus 0
    - Maanmyynnit vähenee, huomioitu investointiohjelmavalmistelu uusin tieto
      - markkinatilanne + ei myytävää maata
    - Muiden *muutostarpeiden arviointi kesken!*
      - *tilannearvio 2,2-2,7 Me*

Tulostilanne 27.5. ilman toiminnan muutostekijöitä ja veronkorotusta

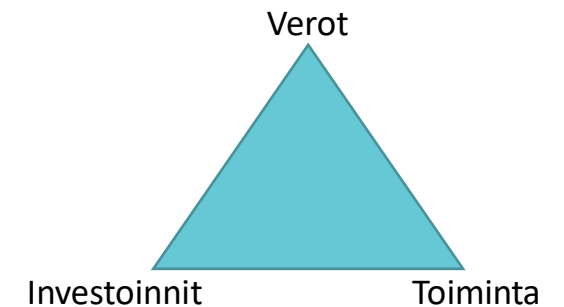
Kunta + liikelaitokset (1000€)	TP 2022	TP 2023	TPE 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	-3 856	9 917	-5 667	97	1 608	999	4 860

Kehysvalmistelun reunaehdot

- Kaupungin strategiassa asetetut taloudelliset tavoitteet

T1: Vastuullisuus ratkaisuisissa				
Strategisen päämäärän mittarit	Lähtötaso (TP2021)	TP 2023	Tavoite 2026	Tavoite 2030
Taseen kertynyt ylijäämä, e/asukas	315 (yht. 14,2 Me)	433 (yht. 20,1 Me)	340 (yht. 17 Me)	470 (yht. 25 Me)
Lainamäärä, e/asukas	4793 (yht. 216,8 Me)	5481 (yht. 254,8 Me)	6430 (yht. 320 Me)	5640 (yht. 301 Me)

- Taloustavoitteisiin on päästy
  - varmistetaan jo tehtyjen sopeutus päätösten 2020-23 ja 2024-25 toimeenpano
    - ei lomautuksia eikä irtisanomisia, jos kysyntä ennallaan
    - ei uusia toimintaan kohdistuvia toimenpiteitä,
    - muutostekijöissä vain pakottavat muutokset (lait ja asetukset, muut sitovat päätökset ja sopimuskorotukset)
  - Investointiohjelman päivitys
    - aikataulutukset ja eurot tarkistettu
      - 2024-2025 merkittävä vähennys karsintapäätöksen ja hankkeiden pakotetun viipeen seurauksena
    - hanke-euroissa kuitenkin korotuksia ja lisäyksiä!
  - Veronkorotus
    - kunnallis- tai kiinteistöveron korotus tarvittaessa (tällä hetkellä 0,3%-yksikköä)

Verotuloennuste – ei korotuksia

Ero
Taloussuunnitelmaan 24-27
+7,8 Me

Yhteenveto							
TILIVUOSI	2022	2023	2024**	2025**	2026**	2027**	2028**
Verolaji							
Kunnallisvero	204 424	98 811	90 911	97 005	100 779	105 535	109 605
<i>Muutos %</i>	5,1	-51,7	-8,0	6,7	3,9	4,7	3,9
Yhteisövero	8 733	6 234	4 633	4 426	4 635	4 945	5 099
<i>Muutos %</i>	22,2	-28,6	-25,7	-4,5	4,7	6,7	3,1
Kiinteistövero	17 843	18 600	19 012	19 595	19 950	20 546	20 960
<i>Muutos %</i>	6,5	4,2	2,2	3,1	1,8	3,0	2,0
VEROTULO KIRJATTAVA	230 999	123 644	114 557	121 027	125 365	131 026	135 664
<i>Muutos %</i>	5,8	-46,5	-7,3	5,6	3,6	4,5	3,5

MTA2024

2024**	2025**	2026**	2027**
89 921	94 627	98 349	101 988
-9,0	5,2	3,9	3,7
4 885	4 877	5 001	5 289
-14,9	7,1	2,1	4,8
19 267	19 623	19 974	20 394
3,6	1,8	1,8	2,1
114 073	119 126	123 324	127 670

Muutos MTA2024

2024**	2025**	2026**	2027**	Yht 24-27
989	2 378	2 431	3 547	9 345
-251	-450	-366	-343	-1 411
-254	-27	-24	152	-154
484	1 901	2 041	3 356	7 781

- Kunnallisverot:
  - veropohja heikentynyt hiukan helmikuun ennusteeseen verrattuna
  - kehysriihen veropäätökset kasvattavat ennusteita 2025→
    - Huom! Veropäätöksiä vastaavat leikkaukset valtionosuuksista!
- Yhteisöverotulot:
  - näkymä edelleen heikentynyt
- Kiinteistöverotulot:
  - rakentaminen hidastuminen näkyy kasvuodotuksissa

Valtionosuudet

Ero:
 Talousohjelmaan 24-27 **-10,4 Me**,
 TE-lisätehtävien kompensatio
 huomioiden **+7,2Me**

VOS 1000 €	2025*	2026*	2027*	2028*	Yht. 25-28
VOS MTA 2024 - 2027	12 879	14 330	14 548		53 642
VM VOS ennakkolaskelma 4-2024*	9 894	11 154	10 259	12 986	56 178
Ero ilman TE-palveluita	-2 985	-3 176	-4 289		-10 449
TE-palvelut VOS 2025	5 488	5 910	6 294	6 294	23 986
VM VOS 4-2024	15 382	17 065	16 553	19 280	68 280
Kokonaismuutos	2 503	2 735	2 005		7 243

*ilman TE-palveluiden rahoitus VOS

Valtionosuusmuutokset 2024-25

- Sote lisävähennykset "11/2023 jälkeen" -2,5 M€
  - kokonaisvaikutus sotesta pysyvästi -6,7Me/v
  - lisäksi väliaikaiset 2023-24 maksujen korjaukset -1,9Me (maksetaan vuosina 25-27)
- Veromenetysten korvausten väheneminen -2,6 M€
  - verotuloissa vähän pienempi kasvu ansiotulovähennyksen poistosta
- TE-tehtävien lisärahoitus 2025: 5,5 M€ (=kompensatio palveluiden siirtymisestä ja etuusvastuiden kasvusta)
- Huom!** VOS-laskelmiin tulee kesällä (ainakin yksi tarkistus) 2023 TE-kustannusten ja sote-oikaisuvaatimusten vuoksi!

Kunta	Sote-uudistuksen muutosrajoitin	Sote-uudistuksen järjestelmämuutoksen tasaus vuodelle 2025	Jälkikäteistarkistuksesta johtuva valtionosuuden lisäsiirtotarve vuodelta 2023, 500 milj. € (1/3)	Määräaikaisen v 2024 tehdyn lisäyksen takaisinperintä (1/3)
Järvenpää	-5 513 681	-1 242 949	-1 376 048	-533 859

TE-alueet ja rahoitus

- Te-alue-uudistus
  - palvelujen järjestämisvastuu siirtyy TE-alueille
  - kuntien vastuu työttömyysetuuksista kasvaa
  - valtio kompensoi lisääntyneet vastuut valtionosuuksina
    - TE-palvelutuotannon kompensatio nykyisen TE-palvelukustannusosuuksien ja laskennallisin väestötekijöiden perusteella
    - etuusvastuiden kompensatio poikkileikkaustilanteen mukaisesti
- Järvenpää toimii vastuukuntana
  - kaikki Keski-Uudenmaan kustannukset maksaa Järvenpää
  - muut kunnat maksavat osuuden kustannuksista yhteistoimintasopimuksen mukaisin perustein Järvenpäälle
- TE-valtionosuusennuste on pienentynyt syksyn 2023 tiedosta
  - etuuskompensatio ei riittäne kattamaan vuoden 2025 etuusmenoja (vos vähentyi -360te)
  - palvelujen valtionosuuteen on kohdistettu leikkaus 2025 (-440te)
  - palvelujen valtionosuus ylittää kuitenkin alueen nykytuotannon kustannukset, koko maan tasolla vos ei kata kustannuksia!
    - mahdollinen "hyöty" riippuu siitä, kuinka hyvin palvelutuotannon järjestämisessä onnistutaan!
    - Hyöty kattaa oletettua etuusmenojen ylitystä
  - **Huom!** Palvelujen vos-laskelmat päivittyvät kesäkuussa, kun TE-palvelujen 2023 tiedot valmistuvat!

Järvenpää TE-palvelut 1000 €	2025*	2026*	2027*	2028*	Yht. 25-28
TE-palvelut VOS 2025 yhteensä	5 488	5 910	6 294	6 294	23 986
Työttömyysetuuksien kompensatio	1 231	1 231	1 231	1 231	4 924
Palveluiden valtionosuus	4 257	4 679	5 063	5 063	19 062
TE-palvelut nykykustannus (2022)	3 931	3 931	3 931	3 931	15 723
Palveluiden VOS - nykykustannus 2022	326	749	1 132	1 132	3 339

Tilinpäätöksestä 2024 vuoteen 2025

Taseen kertynyt yli-/alijäämä

31.12.2023: **20,1 Me**

31.12.2024: **14,4 Me**

1 000 €	TP 2023	TPE 2024	MKS 2024	TPE23 ero MKS
TOIMINTATUOTOT	62 520	63 656	64 541	-886
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 574	1 615	1 619	-4
TOIMINTAKULUT	-167 080	-164 158	-163 896	-261
TOIMINTAKATE	-102 986	-98 887	-97 736	-1 151
VEROTULOT	123 853	114 073	114 073	0
KUNNALLISVERO	98 811	89 921	89 921	0
KIINTEISTÖVERO	18 600	19 267	19 267	0
YHTEISÖVERO	6 442	4 885	4 885	0
VALTIONOSUUDET	18 843	11 885	11 885	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-5 430	-7 756	-7 756	0
VUOSIKATE	34 280	19 315	20 465	-1 151
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-24 456	-24 495	-24 645	150
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	9 824	-5 181	-4 180	-1 001
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOS	93	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	9 917	-5 181	-4 180	-1 001

- Alkuperäinen talousarvio 2024 -3,7 Me alijäämäinen
- MTA-esitys 5/2024 -4,7Me alijäämäinen
- 4/2024 ennuste -5,2 Me alijäämää
  - ei huomioitu siirtomäärärahoja (Konpan ja Hyvon menot kasvaa) eikä muita tulevia TA-muutoksia
- **Karkea tilannekuva 27.5.2024**
  - TPE 4/24 + MTA 5/2024 lisäykset:
  - 2024 **-5,7** Me alijäämää

Poikkeamat muutettuun talousarvioon TPE 4/2024

1 000 €	Kumulatiiviset toteumat tammi - huhti									
Sitovuustasot toimintakatteet	Toteuma	MKS	Ero (€)	Ero (%)	Ed. vuosi Toteuma	Ero (%)	TPE 2024	MKS 2024	TPE23 ero MKS	
Konsernipalvelut	-3 098	-3 220	122	-3,8 %	-2 840	9,1 %	-9 660	-9 660	0	
Tarkastuslautakunta	-20	-32	11	-36,3 %	-13	50,6 %	-95	-95	0	
Tilaomistus	3 791	4 278	-487	-11,4 %	3 470	9,2 %	12 514	12 834	-320	
Kaupunkikehitys	-3 407	-3 558	151	-4,2 %	-3 124	9,1 %	-10 699	-10 673	-26	
Käyttöomaisuuden nettomyynti	378	1 445	-1 067	-73,8 %	999	-62,1 %	3 893	4 334	-441	
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue	-27 470	-26 824	-646	2,4 %	-24 036	14,3 %	-80 836	-80 472	-364	
Kotikuntakorvaus	-855	-856	1	-0,1 %	-835	2,3 %	-2 565	-2 568	3	
Hyvinvoinnin palvelualue	-3 649	-4 311	661	-15,3 %	-3 883	-6,0 %	-12 385	-12 932	547	
Työmarkkinatuen kuntaosuus	-1 144	-1 417	273	-19,3 %	-1 028	11,2 %	-4 650	-4 250	-400	
Järvenpään Vesi	1 940	1 915	25	1,3 %	1 178	64,7 %	5 596	5 746	-150	
Yhteensä	-33 533	-32 579	-954	-160,6 %	-30 113	102,4 %	-98 887	-97 736	-1 151	

KEHYSARVIO 27.5. ml. muutostekijät ja veronkorotus

Kunta + liikelaitokset (1000€)	TP 2022	TP 2023	TPE 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate muut ilman kom-myynt	-101 730	-107 373	-102 529	-110 732	-113 686	-117 518	-119 749
Toimintakate ilman nmv muutos-%	9,9 %	5,5 %	-4,5 %	8,0 %	2,7 %	3,4 %	1,9 %
Toimintakate	-258 455	-102 986	-99 373	-105 580	-108 727	-112 689	-115 979
Toimintakateen muutos-%	10,8 %	-60,2 %	-3,5 %	6,2 %	3,0 %	3,6 %	2,9 %
Verotulot	230 999	123 853	114 073	124 615	129 509	135 316	140 120
Verotulojen muutos-%	5,8 %	-46,4 %	-7,9 %	9,2 %	3,9 %	4,5 %	3,5 %
Kunnallisvero	204 424	98 811	89 921	97 005	100 779	105 535	109 605
verotulolisäys				3 588	4 144	4 290	4 456
Kiinteistövero	17 843	18 600	19 267	19 595	19 950	20 546	20 960
Yhteisövero	8 733	6 442	4 885	4 426	4 635	4 945	5 099
Valtionosuudet	44 925	18 843	11 885	15 382	17 065	16 553	19 280
Verorahoitus	275 924	142 697	125 958	139 997	146 573	151 870	159 400
Rahoituserät, netto	195	-5 430	-7 756	-7 951	-8 231	-8 831	-9 431
Vuosikate	17 664	34 280	18 828	26 466	29 616	30 349	33 989
Poistot ja arvonalentumiset	-21 625	-24 456	-24 495	-25 472	-26 438	-27 283	-26 948
Tilikauden tulos	-3 961	9 824	-5 667	994	3 178	3 066	7 042
Poistoeron lisäys/vähennys	105	93					
Ylijäämä/alijäämä	-3 856	9 917	-5 667	994	3 178	3 066	7 042

• Huomioidut muutokset

- Verot ja valtionosuudet päivitetty
  - Kunnallisveronkorotus +0,3%-yks.
- TE-menot= TE-valtionosuus
- Alustavat investointiohjelmapäivitykset huomioitu koroissa ja poistoissa sekä myyntivoitoissa
  - poistoja pienennetty 2023 toteumien pohjalta ja korkotasoon oletettu pieni lasku 2027 alkaen
- Alustavasti toiminnan muutostekijöitä n. **2,2-2,7 Me** nettomenoja/v.

• Puuttuu

- **VOS uudistus 2026**
- **Kiinteistöverouudistus 2027**

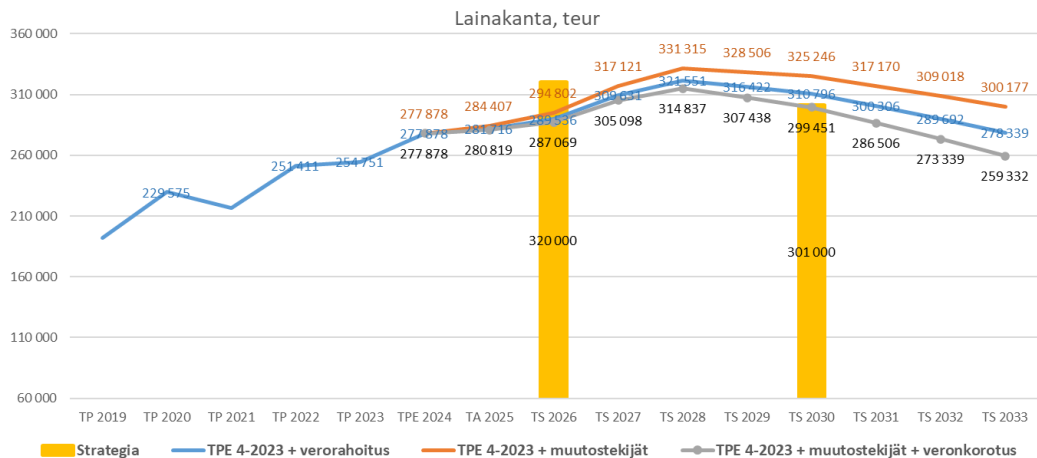
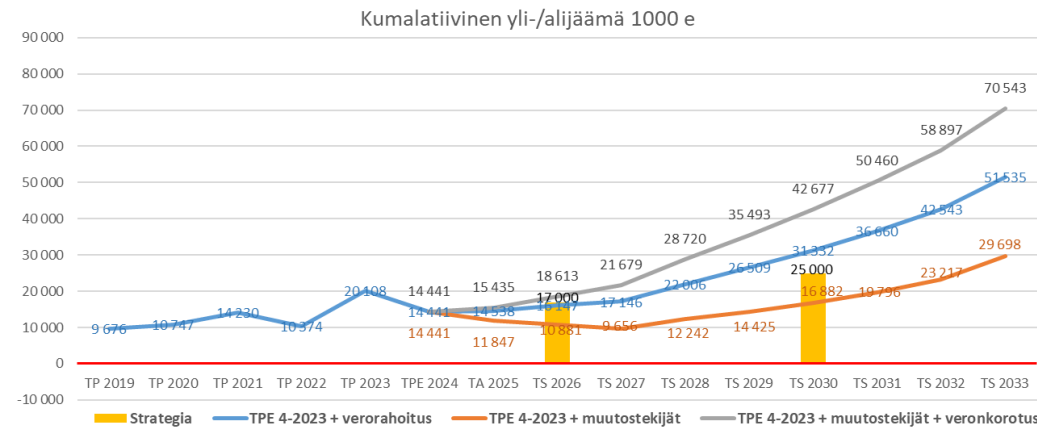
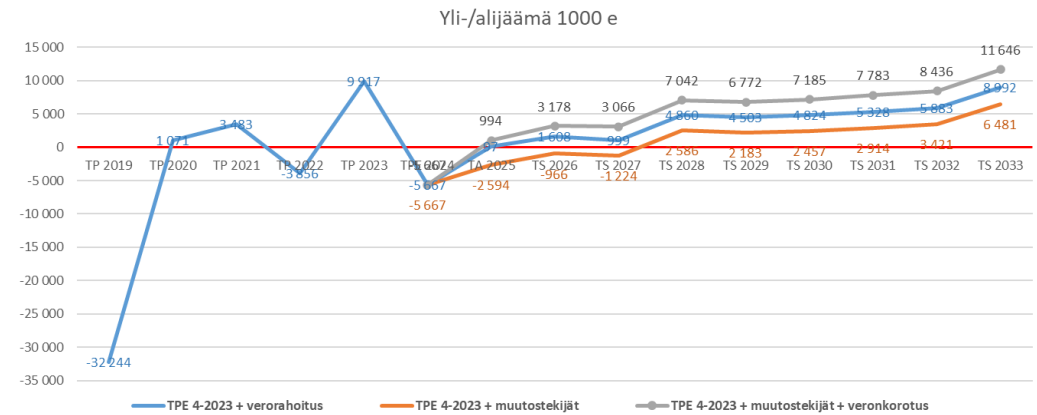
Investointiohjelmien muutokset (tilanne 23.5.2024)

KV 4.3.2024 karsintaversio vs Investointiohjelma 2025-2034												Muutokset			
	TP2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	24-27	28-33	24-33
Maanosto/myynti, karsintaversio	-903	-643	-1 865	-1 436	-950	-250	-131	-174	-3 274	-120	-282				
Maanosto/myynti	-903	-1 268	-616	982	-148	-1 235	-1 536	-572	-650	-904	-404	-442			
<i>ERO uusi- vanha</i>		-625	1 250	2 418	802	-985	-1 405	-398	2 624	-784	-122	-442	3 845	-1 070	2 775
Talonrakennus, karsintaversio	-7 572	-17 136	-15 714	-16 480	-20 760	-10 860	-10 180	-13 480	-8 800	-7 900	-4 800				
Talonrakennus, netto	-7 572	-9 081	-11 194	-17 335	-28 775	-21 334	-10 280	-9 540	-8 800	-8 000	-7 700	-4 800			
<i>ERO uusi- vanha</i>		8 055	4 520	-855	-8 015	-10 474	-100	3 940	0	-100	-2 900	-4 800	3 705	-9 634	-5 929
Kunnallistekniikka, karsintaversio	-11 554	-12 210	-9 767	-10 185	-7 025	-9 470	-7 230	-8 320	-5 650	-7 270	-7 900				
Kunnallistekniikka, netto	-11 554	-13 691	-8 667	-10 235	-9 275	-10 680	-6 530	-8 320	-5 650	-7 270	-10 600	-5 050			
<i>ERO uusi- vanha</i>		-1 481	1 100	-50	-2 250	-1 210	700	0	0	0	-2 700	-5 050	-2 681	-3 210	-5 891
Vesi, karsintaversio	-5 938	-5 500	-5 500	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000				
Vesi, netto	-5 938	-5 500	-5 500	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000			
<i>ERO uusi- vanha</i>		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-6 000	0	0	0
Liikunta, karsintaversio	-3 483	-5 291	-30	-230	-520	-1 160	-600	-330	-400	-400	-600				
Liikunta, netto	-3 483	-8 213	-30	-230	-520	-1 260	-600	-330	-400	-400	-600	-1 500			
<i>ERO uusi- vanha</i>		-2 922	0	0	0	-100	0	0	0	0	0	-1 500	-2 922	-100	-3 022
Kehitysinvestoinnit, karsintaversio	-309	-200	-200	-200	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500				
Kehitysinvestoinnit, netto	-309	-291	-200	-200	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500			
<i>ERO uusi- vanha</i>		-91	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-500	-91	0	-91
Osakkeet, karsintaversio	1 986	-2 229	-1 959	-1 989	-2 037	-2 072	-1 585	-1 585	-1 585	-1 585	-1 585				
Osakkeet, netto	1 986	-2 229	-1 959	-1 989	-2 037	-2 072	-1 585	-1 585	-1 585	-1 585	-1 585	-1 585			
<i>ERO uusi- vanha</i>		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1 585	0	0	
Irtaimisto ja aineeton, karsintaversio	-1 770	-1 697	-1 436	-875	-738	-700	-700	-700	-700	-700	-700				
Irtaimisto ja aineeton, netto	-1 770	-1 683	-1 241	-860	-1 123	-647	-700	-700	-700	-700	-700	-700			
<i>ERO uusi- vanha</i>		14	195	15	-385	53	0	0	0	0	0	-700	-161	53	-108
Yhteensä, karsintaversio	-29 543	-44 906	-36 471	-37 395	-38 530	-31 012	-26 926	-31 089	-26 909	-24 475	-22 367	0			
Yhteensä, netto	-29 543	-41 956	-29 407	-35 867	-48 378	-43 728	-27 731	-27 547	-24 285	-25 359	-28 089	-20 577			
<i>ERO uusi- vanha</i>		2 950	7 065	1 528	-9 848	-12 716	-805	3 542	2 624	-884	-5 722	-20 577	1 695	-13 961	-12 266

Skenaariot

- Ennuste TPE 4/2024, ei muutostekijöitä toiminnassa eikä vero-%:eissa
  - TPE 4/2024 + talousarviomuutosesitykset 5/2024
  - verot ja valtionosuudet huhtikuun ennusteet
  - investoinnit, poistot, korot ja myyntivoitot valmistelussa olevan investointiohjelmanpäivityksen mukaisesti
- Ennuste + taloussuunnitelman muutostekijät 24.5. esitysten mukaan
  - muutostekijät heikentää toimintakatetta 2,2 – 2,7 Me vuosittainen
- KEHYS HAHMOTELMA:
  - Ennuste + muutostekijät + 0,3 %-yksikön korotus kunnallisveroon
    - Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy ylijäämäiseksi vuonna 2029 → rahat riittää sekä toimintaan että investointeihin

	2025	2026	2027	2028
Kuntaveron korotus 0,3 %-yks, €	3 588	4 144	4 290	4 456

Tunnistettuja haasteita, muutostarpeita ja riskejä

Lakimuutoksia

- kotoutumislain kokonaisuudistus
- palkkatuki kunnille lakkaa
- kuntien työllistämismääräykset kumotaan
- *ilmaisen 2. asteen koulutuksen raja*
- maahanmuuttajaitien aseman parantaminen
- etsivän nuorisotyön valtionavustus pienenee
- ruoka-aputoiminta valtionavustuksella kunnan tehtäväksi

- *”sote-kiinteistötsunami”*

Muita tekijöitä

- hinnankorotukset, joita ei ole huomioitu aiemmissa talousarvioissa
  - ulkoiset vuokrat, työterveyshuolto, ICT-palveluntuottajat, talous- ja palkkahallinto
- *palveluverkkoratkaisujen viivästymiset ja toteutukset*
  - vakan toimipisteet, koulut/JYK, Närekadun siirron ”rahoitus”

Rahoituspohjan muutokset

- *valtionosuusuudistus 2026*
- *kiinteistöverouudistus 2027?*

Esitykset muutostekijöiksi

- Muutostekijä lista on keskeneräinen
  - Euroja puuttuu ja summissa epätarkkuuksia
- Kaikkeen ei ole varaa, arviointi alustava

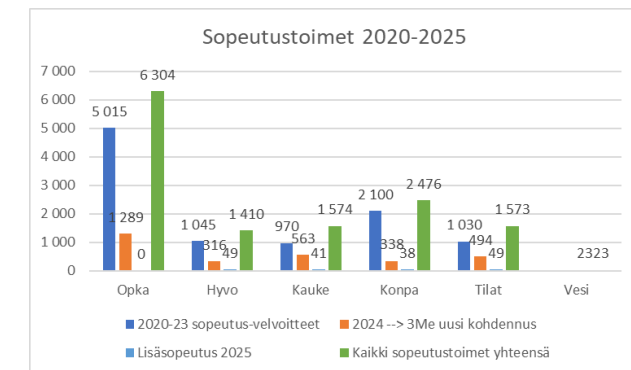
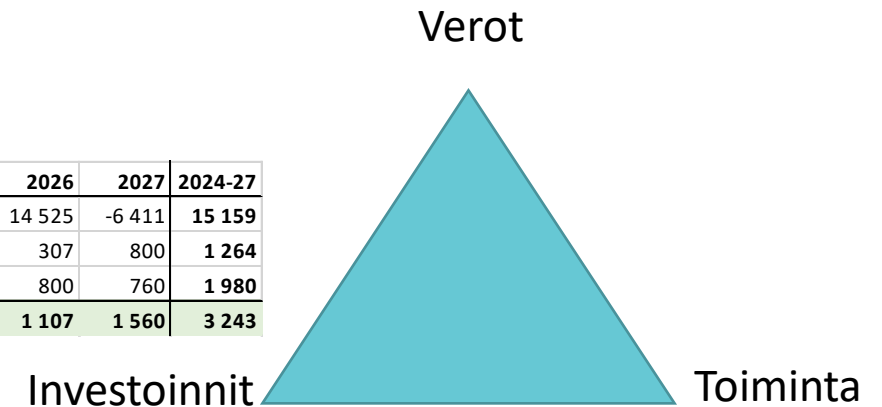
Arvio	Muutostekijä	Pysyvä / Kerta	Summa / TA 2025	Summa / TS 2026	Summa / TS 2027	Summa / TS 2028
= (tyhjä)	= JYK-hanke	(tyhjä)				
	= Tiera Cityn elinkaaren aikainen kehittäminen koko Kaupunkikehityksessä	Kerta	40	40		
	= Toisen asteen maksuttomuuden osittainen poistuminen	Pysyvä				
	= Vakan palveluverkkomuutokset	Kerta			0	0
(tyhjä) Summa			40	40	0	0
= Kyllä	= Etsivän nuorisotyön valtionavustuksen pieneneminen	Pysyvä	15	15	15	15
	= Hautaustoimeksiannot	Pysyvä	0	0	0	0
	= Henkilöstölisäys	Pysyvä	72	72	72	72
	= ICT palveluiden toimittajien hinnankorotukset merkittävimpien toimittajien kohdalla	Pysyvä	90	95	70	70
	= Juhlavuosi 2026	Kerta		80		
	= Kameravalvontalaitteiston hankintakulut	Pysyvä	15	15	15	15
	= Keva tasausmaksu	Pysyvä	287	287	287	287
	= Kotikuntakorvausten budjetointimuutos Opka <-> Kotikuntakorvaus	Pysyvä	0	0	0	0
	= Matkailun edistäminen: Tuusulanjärven jäärata	Pysyvä	20	20	20	20
	= Osallistuvan budjetoinnin toteuttaminen joka toinen vuosi	Kerta	-80	80	-80	80
	= Palkankorotukset 1% lisäkorotus 2025	Pysyvä	786	786	786	786
	= Palkkatukityöllistämisen lakkauttaminen	Pysyvä	145	145	145	145
	= Palkkatukityöllistämisen/velvoitetyöllistämisen lakkauttaminen	Pysyvä	-145	-145	-145	-145
	= Paloaseman myynti	Pysyvä	305	305	305	305
	= Rakennusvalvonnan lupatuottojen väliaikainen alentaminen	Kerta	400			
	= Sarastian hinnankorotukset	Pysyvä	42	42	42	42
	= SecApp / Turvahälytyssovellus	Pysyvä	0	23	18	18
	= Sivukuluprosenttien muutos	Pysyvä	-320	-320	-320	-320
	= Tietoturvaan ja kyberturvallisuuteen liittyvät lisäpalvelut	Pysyvä	30	40	50	50
	= Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden ryhmän perustaminen 1.8.2024 alkaen'	Kerta	205	205	109	0
	= Työkykyarviointien toteuttaminen	Pysyvä	35	35	35	35
	= Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu työttömyyden kasvaessa (nyk)	Pysyvä	500	500	500	500
	= Työterveyshuollon 4,5% hinnankorotus	Pysyvä	21	21	21	21
	= Työterveyshuollon kokonaisbudjetti	Pysyvä	80	80	80	80
	= Uusi tehtävä: Kotolaki uudistus Monikielinen kulttuuriorientaatio	Pysyvä	10	10	10	10
	= Uusi tehtävä: Kotolaki - koulutus työvoiman ulkopuolella olevat	Pysyvä	10	10	10	10
	= Uusi tehtävä: Kotolaki Maahanmuuttajaaitien aseman parantaminen	Pysyvä	21	21	21	21
	= Uusi tehtävä: Kotolaki Muu koto-ohjelmaan kirjattava toiminta	(tyhjä)	45	45	45	45
	= Uusi tehtävä: Kotolaki uudistus ohjaus ja neuvonta	Pysyvä	42	42	42	42
	= Uusi tehtävä: Kotolaki uudistus Palvelutarpeen arviointi	Pysyvä	21	21	21	21
	= Uusi tehtävä: Ruoka-aputoiminnan järjestäminen	Pysyvä	20	20	20	20
	= Vaalit	Kerta				0
	= Verotuskustannusten muutos	Pysyvä				
Kyllä Summa			2 672	2 550	2 194	2 245
= Ei	= Järvenhaltija-patsaan tuoteistaminen	Kerta	10	10	10	10
	= Kahden kouluvalmentajan palkkaaminen 1.8.2024 alkaen	Pysyvä	87	87	87	87
	= Kouluvalmentajien lisääminen perusopetukseen	Pysyvä	37	124	192	218
	= Liikunta- ja kulttuuriedun käyttöönotto	Pysyvä	140	140	140	140
	= Matkailun edistäminen - uudet museokohteet: ensin Villa Kokkonen ja Suviranta	Pysyvä	100	200	200	200
	= Matkailun edistäminen Tuusulan kunnan kanssa yhteistyössä	Pysyvä	40	35	30	25
	= Paikkatietokäsittelijän toimi	Pysyvä	50	50	50	50
	= Pysäköinninvalvonnan resurssilisäys	Pysyvä	20	20	20	20
	= Suunnitteluavustajan palkkaaminen	Pysyvä	50	50	50	50
	= Ympäristöyksikön määräaikaisen työntekijän vakinaistaminen	Pysyvä	50	50	50	50
Ei Summa			584	766	829	850
= Ei vielä	= Lupapisteen kustannusten nousu (Rakentamislain muutos, Ryhti-lain edellyttämät toiminnallisuudet)	Pysyvä	18	18	18	18
	= Perusopetuksen oppilaslaitteikannan uusinta 24-26	Pysyvä	65	185	310	310
Ei vielä Summa			83	203	328	328
= Kyllä, karsinta toisaalta	= Graafisen suunnittelijan toimen vakinaistaminen	Pysyvä	0	0	0	0
	= Opetus- ja kasvatuspalveluiden puhelimiten uusinta	Pysyvä	20	25	30	30
Kyllä, karsinta toisaalta Summa			20	25	30	30
Kaikki yhteensä			3 399	3 584	3 381	3 453

Talous tasapainoon

- Toteuttamalla hyväksytyt sopeutustoimet (2020-23 + 2024-25)
  - mitä tilalle, kun toimenpiteet ei tuota tulosta tai niitä ei hyväksytä toimeenpantaviksi
  - mihin asti vaateet on realistisia?
- Karsimalla investointeja
  - vaikutus poistoihin ja korkoihin
- Korottamalla kunnallis- ja/tai kiinteistövero
- Lisääikaa kertaluonteisilla omaisuuden myyntituloilla
→ taloussuhdanne rajaa maanmyyntimahdollisuuksia lyhyellä aikavälillä!

Korotus, +0,1 %-yks	Tuotto, te/vuosi
Kunnallisvero	1 196
Yleinen kiinteistövero, rakennus	365
Yleinen kiinteistövero, maapohja	359
Vakit. asuinrakenn. kiinteistövero	1 152

Investointikarsinta 15,2 Me	2024	2025	2026	2027	2024-27
Karsinta, 1000eur	4 643	2 402	14 525	-6 411	15 159
Poistot		157	307	800	1 264
Korot	0	420	800	760	1 980
Yhteensä	0	577	1 107	1 560	3 243

Toimenpide	Kesto	Säästö
Lomautus, kaikki	14 pvä (2koa + 4 työpäivää)	4 Me
Lomautus, ei vaka ja opetus	14 pvä (2koa + 4 työpäivää)	1,1Me
Henkilöstövähennys	27 htv, á 2700€/kk	1,1Me

Sopeutusvaateet budjeteissa (TA-tavoitteet ja toteumat)

- 2020 alkaneen sopeutuksen jakautuminen sitovuustasoittain

Sitovuus	2020-23 sopeutusvelvoitteet	2024 --> 3Me uusi kohdennus	Sopeutus-toimet yhteensä	Sopeutus %:ia toiminta-katteesta
Opka	5 015	1 289	6 304	-10 %
Hyvo	1 045	316	1 361	-19 %
Kauke	970	563	1 533	-17 %
Konpa	2 100	338	2 438	-16 %
Tilat	1 030	494	1 524	-25 %
	10 160	3 000	13 160	

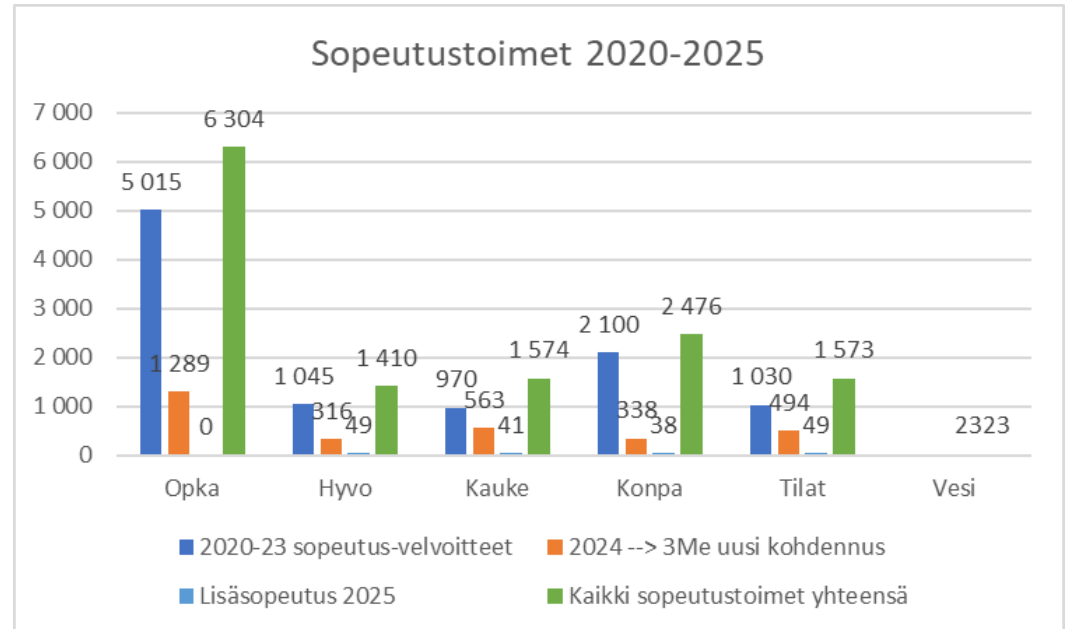
- Siirtokelpoiset TA-ylitykset ja alitukset 2020-23*

Sitovuustaso 1000 €	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023	Yhteensä
Konsernipalvelut	1 024	1 290	762	404	3 480
Tilaomistus	221	-326	74	-20	-51
Opetus ja kasvat	-273	-474	-1 378	-1 938	-4 063
Hyvinvointi	242	0	-179	189	252
Kaupunkikehitys	635	348	97	-290	790
Jäve	0	199	211	-95	315
Yhteensä	1 849	1 037	-413	-1 750	723

* huomioitu siirtomäärärahat (ylitykset/alitukset) + joulukuussa haetut ylitysluvat

- 2025 lisäsopeutus

Sitovuustasot	Toimintakatteet 2025 (1000 €)	Lisäsopeutus (1000 €)
Konpa	9 997	38
Tilat	12 855	49
Kauke	10 616	41
Hyvo	12 723	49
Vesi	6 093	23
Yhteensä	52 379	200

Tasapainon ja sopeutuksen haasteet

- **Liikkumavaratoimet ei ole toteutuneet täysimääräisesti!**

- Mitä toiminnan lisäsopeutuksilla realistisesti on saavutettavissa?
- Sopeutuksen toteutuminen vaatii päätöksiä → ensin päätökset karsittavista palveluista ja vasta sen jälkeen leikataan budjettia
- Kaikki "onnistumiset" ei ole rakenteellisten muutosten seurausta, vaan jonkin tekemättä jättämistä → muutokset vain osin pysyviä, eli eivät jatku tulevaisuuteen
- Tilojen tehostamispotentiaali edelleen isosti hyödyntämättä (tyhjää tilaa riittää) eikä palveluverkkomuutokset ole edenneet aikataulussa → päätöksenteko & toimeenpano, saadaanko vietyä läpi?
- Hallinnollisen työn tehostaminen etenee vaivalloisesti ja tulosten ulosmittaus menee hitaasti maaliin → "tehostuminen" valuu muuhun tekemiseen, htv:itä ei ulosmitata

- Investoinnit ovat edelleen liian suuret, poistotaso ja korkokulut ovat liian korkealla tasolla

- Karsinta jäi tavoitteesta: - 40Me → päätös - 15Me
- Onko investointibudjetit edelleen ylimitoitettuja? Vuosittain on jäänyt käyttämättä!
- Ylimitoitettu investointibudjetti → liian suuret poistot → suuremmat sopeutusvaateet, jotta pysytään ylijäämäisinä

- Verorahoitus heikkenee

- sotemenoleikkuri heikensi valtionosuuksia
- positiivinen verotulokehitys perustuu vähennysten muutoksiin → vastaava/vähän suurempi leikkaus valtionosuuksiin
  - verotulopohja heikentynyt
- Voidaanko korottaa veroperusteita? Paljonko?

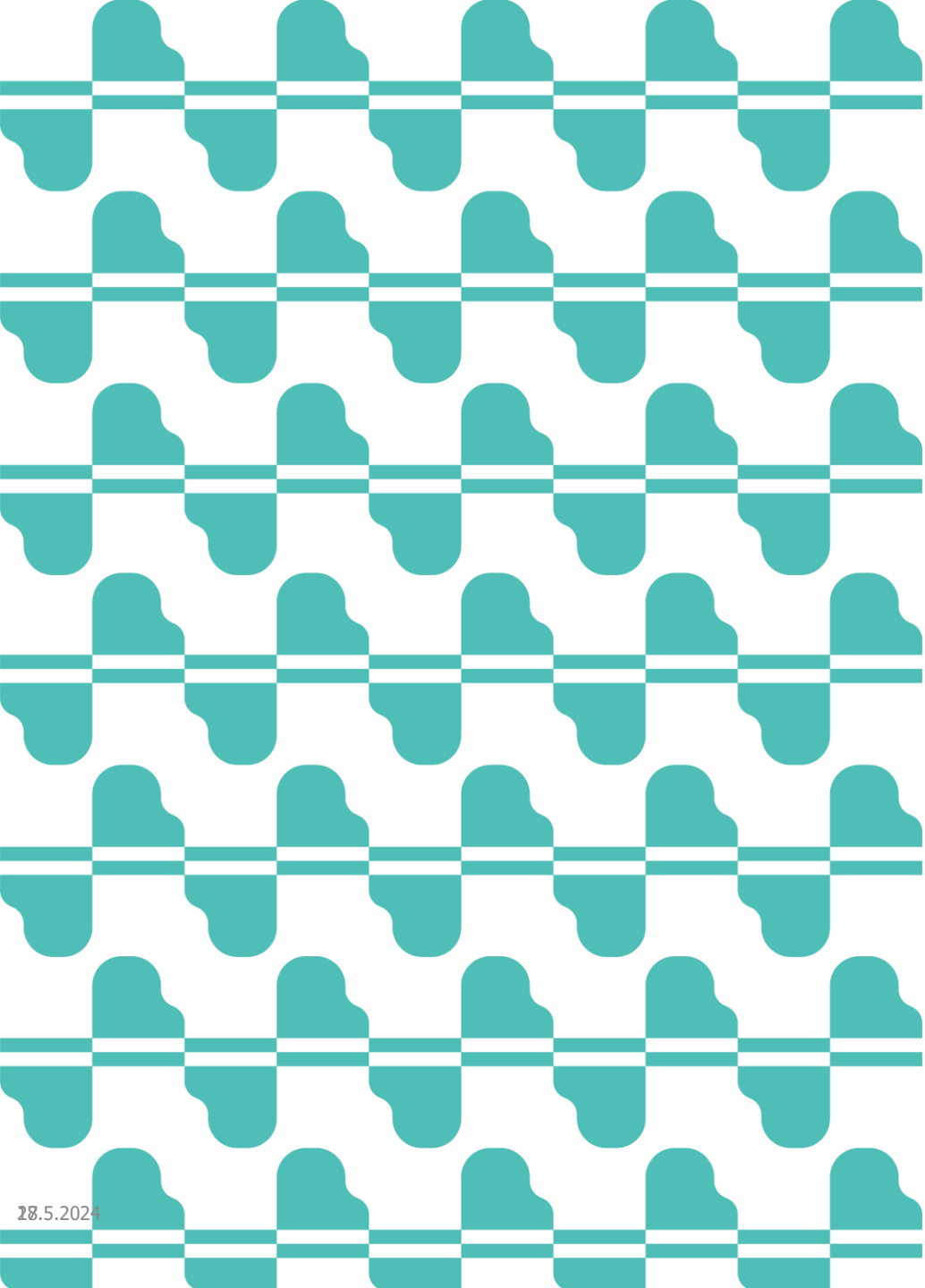
- Yleinen taloustilanne heikentää tulonäkymiä ja kustannuspaineita on edelleen

- kustannusten nousu lyömässä läpi täysimääräisesti vasta 2024
- työttömyysluvut heikentyvät edelleen eli menopaineet kasvaa
- vakan kysyntämuutos? ja maahanmuuton tuomat kasvavat palvelutarpeet, mihin asti palvelukapasiteetti riittää?
- rakentaminen sakkaa, samoin kaikki linkittyvät tuloerät
- maanmyyntinäköymä heikentynyt (eikä maareserviä olla lisäämässä)

Rakenteellisia muutoksia taloussuunnitelmaan

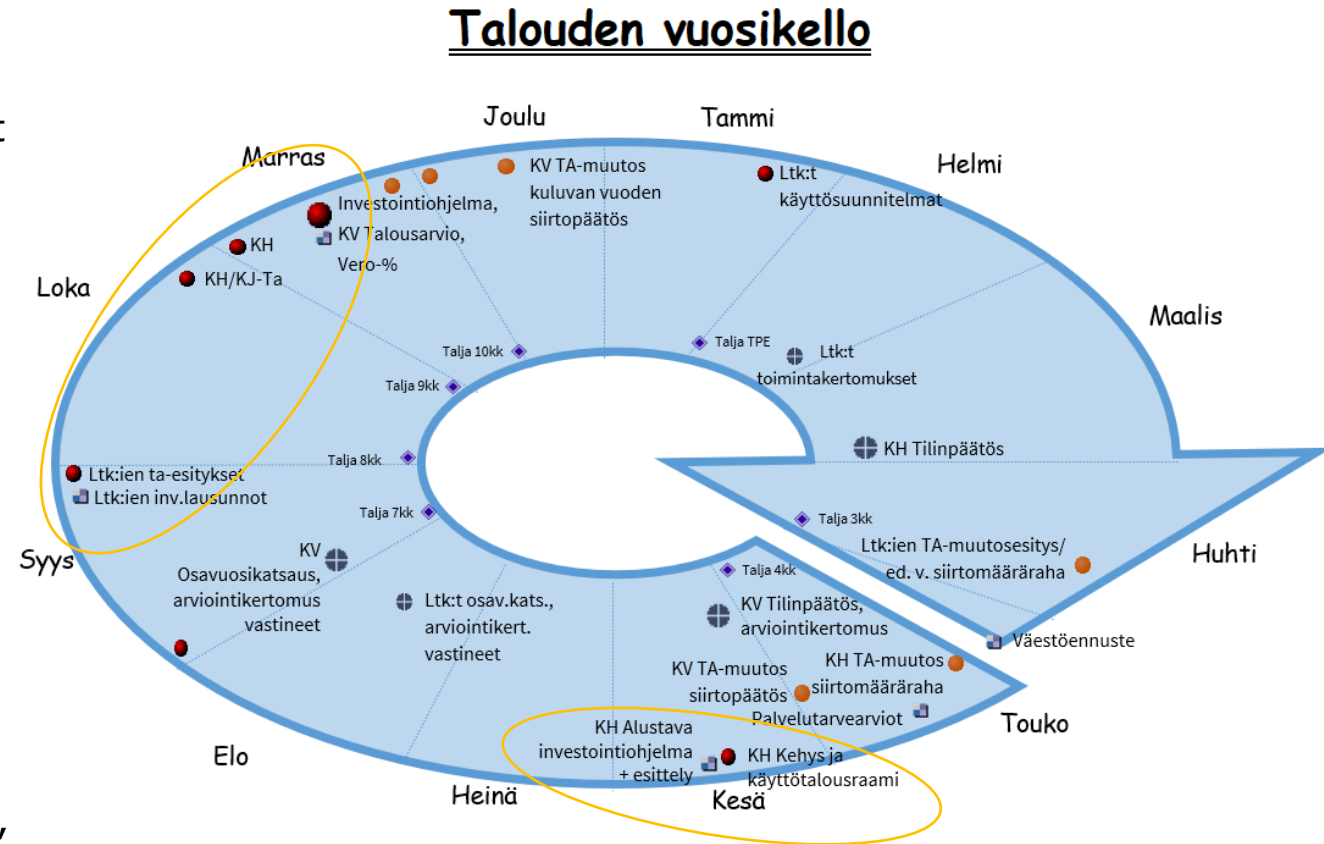
- **Uusi sitovuustaso TE-alue**
- **Te-alueen käynnistyminen muuttaa Hyvon työllisyys- ja kotouttamispalveluiden sisältöjä**
  - tietyt toiminnot poistuu keinovalikoimasta (kunnan oma palkkatukityöllistäminen)
  - kotoutuminen siirtyy osin TE-alueen vastuulle
  - ...
- **Kotikuntakorvausten ja opetuksen määrärahatarkastelun muutos**
  - jatkossa kaupungin saamat kotikuntakorvaukset kirjataan opetuksen sitovuustason tuloksi
    - tulo on korvausta Järvenpäässä koulua käyvien muun paikkakuntalaisten opetuksesta aiheutuvista menoista
  - kaupungin kotikuntakorvauksina maksamat kulut (sekä valtionosuuksiin sisältyvät että erikseen kaupungilta laskutetut) kirjataan kotikuntakorvaukset sitovuustason menoksi
    - sitovuustasolla seurataan kaikkia muualla koulua käyvien järvenpääläisten opetuksesta aiheutuvia kustannuksia

Aikataulu

Taloussuunnitelman 2025 – 28 valmistelu

- Kvartaalikeskustelut ja kehysvalmistelu touko- kesäkuussa
  - pakottavat muutostekijät, palvelutarpeet ja lakimuutokset
- Kaupunginhallitus 17.6.2024
  - Kehys ja talousarvion laadintaohjeet
  - Alustava investointiohjelmaesitys
- Lautakuntien talousarvioesitykset ja investointilausunnot syyskuussa
- Kaupunginhallitus
  - kaupunginjohtajan TA-esitys 14.10.
  - kaupunginhallituksen TA-esitys 28.10
- Kaupunginvaltuusto päättää 11.11.2024: investointiohjelmasta, taloussuunnitelmasta 2024-27 ja 2024 vero-%:t
- Lautakuntien käyttösunnitelmat joulukuun 24 -tammikuun 25

Taloussuunnitelman 2025 – 28 valmistelu

- Huhtikuu
  - Hallituksen kehysriihi 15.-16.4.2024
  - Julkisen talouden suunnitelma ja Kuntatalousohjelma 25.4.2024
  - Viikko 18 (29.4.-3.5.)
    - VM:n valtionosuusennuste ja painelaskelma 2025-28
    - VM:n TE-rahoituslaskelmat
    - Kuntaliiton veroennustekehikko
- Toukokuu
  - Talousjaosto 3.5.
    - Taloussuunnittelun lähtötiedot
  - Talousarviokeskustelut ja kehysvalmistelu
    - Talouspalvelut: yleiset muutostekijät, verot, valtionosuudet jne.
    - Palvelualueet: pakottavat muutostekijät, palvelutarpeet ja lakimuutokset
- Toukokuu...
  - Kaupunginhallitus 20.5.
    - Katsaus taloussuunnittelun lähtökohtiin
  - Talousjaosto 31.5.
    - Lähetekeskustelu/raami talousarvion laadintaan
- Kesäkuu
  - Päivitys VM:n TE-rahoituslaskelmiin (+sotetarkistus?)
  - Kaupunginhallitus 17.6.
    - Taloussuunnitelmakehys ja talousarvion laadintaohjeet
      - raamit, johon lautakuntien tulee laatia talousarvioesityksensä ja sitovuustasojen toiminta tulee sopeuttaa
    - Alustava investointiohjelmanesitys

Taloussuunnitelman 2025 – 28 valmistelu

- Elokuu / Lautakunnat
  - Taloussuunnitelmien valmistelu, iltakoulut
  - Kuntaliiton veroennustekehikon päivitys
- Syyskuu
  - KV iltakoulu 16.9.2024: taloussuunnitelmakehyksen esittely
    - + osavuosikatsaus 6/2024
  - Lautakunnat
    - Lautakunnan talousarvioesitys
    - Investointiohjelmalausunnot
  - Valtio
    - Hallituksen budjettiriihi 3.-4.9.2024
    - Valtion TA-ehdotus ja Kuntatalousohjelma 23.9.2024
      - Ennakollinen VOS 2025-28
      - Uudet tehtävät/tehtävämuutokset ja niiden kompensatio
  - 30.9.-1.10. KH seminaari – investoinnit ja TA-tilannekatsaus
- Lokakuu
  - Kuntaliiton veroennustekehikon päivitys
  - Kaupunginhallitus
    - 14.10. Kaupunginjohtajan TA-esitys
    - 28.10. Kaupunginhallituksen TA-esitys + investointiohjelma
  - KV-seminaari 25.-26.10
- Marraskuu
  - Kaupunginvaltuusto 11.11.
    - Investointiohjelma 2025-34
    - Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025-28
    - 2025 vero-%:t
- Joulukuu 2024 / Tammikuu 2025
  - Lautakuntien käyttösuunnitelmat
    - Valtuuston sitovien määrärahojen tarkennus/jako avainalueille

Yleisiä näkymiä 2025-28 taloussuunnittelu- kauteen

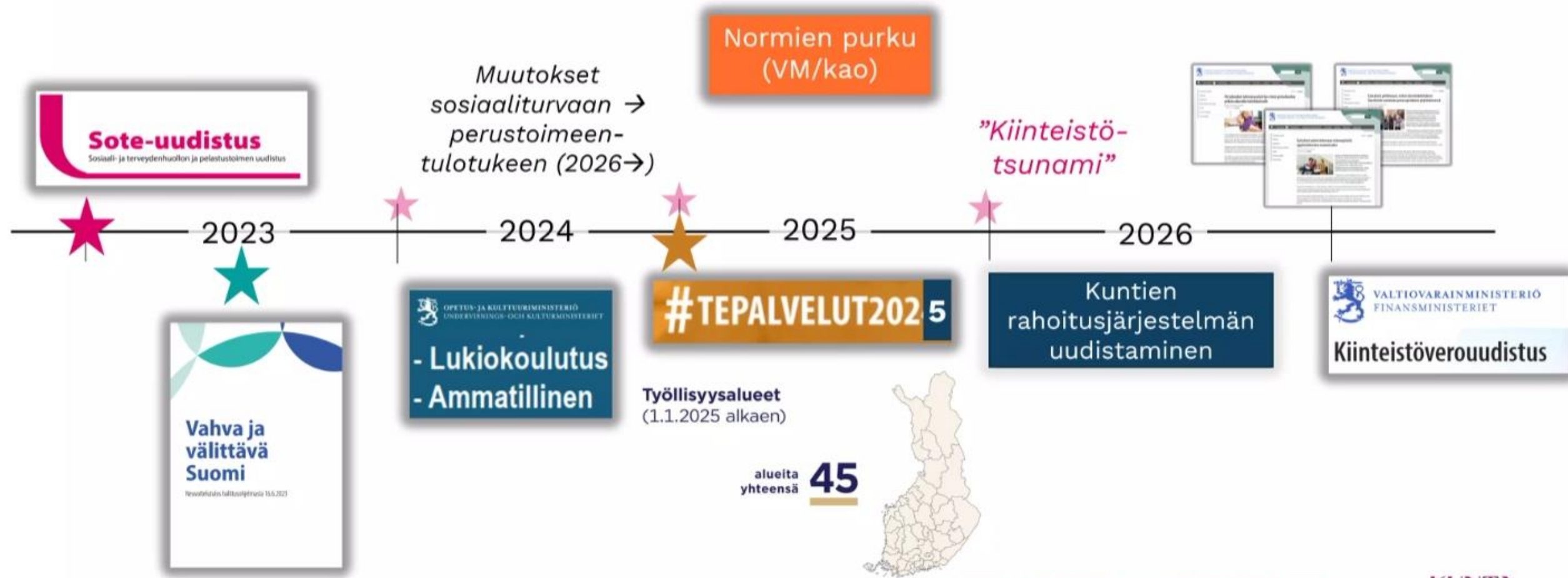
Talousjaosto 3.5.2024

VM:n painelaskuri – VM:n näkemys Järvenpään tilanteesta

JÄRVENPÄÄ																			
Tuloksen muodostuminen																			
Käyvin hinnoin	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028									
	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €									
Toimintakate	-232 567	-230 152	-1 %	-233 172	1 %	-258 455	11 %	-103 177	-60 %	-95 490	-7 %	-116 278	22 %	-121 811	5 %	-128 150	5 %	-133 669	4 %
Verotulot	193 842	201 450	4 %	218 400	8 %	230 999	6 %	123 853	-46 %	117 850	-5 %	125 625	7 %	132 439	5 %	138 728	5 %	145 234	5 %
Kunnallisvero	174 569	182 979	5 %	194 498	6 %	204 424	5 %	98 811	-52 %	93 317	-6 %	100 745	8 %	106 859	6 %	112 292	5 %	118 023	5 %
Yhteisövero	4 677	4 673	0 %	7 144	53 %	8 733	22 %	6 442	-26 %	4 606	-29 %	4 652	1 %	4 867	5 %	5 182	6 %	5 378	4 %
Kiinteistövero	14 596	13 798	-5 %	16 758	21 %	17 843	6 %	18 600	4 %	19 927	7 %	20 228	2 %	20 713	2 %	21 254	3 %	21 833	3 %
Valtionosuudet	29 139	50 610	74 %	39 880	-21 %	44 882	13 %	18 768	-58 %	11 885	-37 %	14 396	21 %	17 065	19 %	16 553	-3 %	19 280	16 %
Rahoitustuotot/-kulut, netto	739	402		456		195		-5 467		-7 756		-8 751		-9 631		-10 008		-10 339	
Vuosikate	-8 847	22 310		25 564		17 622		33 977		26 489		14 992		18 062		17 123		20 505	
Poistot	-23 684	-19 996		-22 157		-21 503		-25 603		-24 645		-26 108		-27 752		-28 665		-29 578	
Satunnaiset erät, netto	137	0		0		0		-373		0		0		0		0		0	
Tilikauden tulos	-32 394	2 314		3 407		-3 881		8 001		1 844		-11 116		-9 690		-11 542		-9 073	
Laskennallinen paine veroprocentin korotukseen (%-yks.)	6,3	1,5		0,5		3,3		-0,7		0,7		1,6		1,4		1,5		1,3	
Rahoitus																			
Vuosikate	-8 847	22 310		25 564		17 622		33 977		26 489		14 992		18 062		17 123		20 505	
Satunnaiset erät, netto	137	0		0		0		-373		0		0		0		0		0	
Tulorahoituksen korjauserät	-4 456	-9 781		-9 404		-9 788		0		0		0		0		0		0	
Tulorahoitus, netto	-13 166	12 529		16 160		7 834		33 604		26 489		14 992		18 062		17 123		20 505	
Investoinnit, netto	-42 695	-26 321		-21 191	-19 %	-41 195	94 %	-25 002	-39 %	-34 596	38 %	-35 937	4 %	-37 586	5 %	-39 166	4 %	-40 673	4 %
Rahoitusjäämä	-55 861	-13 792		-5 031		-33 361		8 601		-8 107		-20 945		-19 523		-22 043		-20 168	
Lainakanta	191 852	229 575		216 840	-6 %	251 411	16 %	254 751	1 %	262 858	3 %	283 803	8 %	303 326	7 %	325 369	7 %	345 538	6 %
Kassavarat	2 464	20 589		6 313		745		5 330		5 267		5 204		5 141		5 077		5 014	
Nettovelka	189 388	208 986		210 527		250 667		249 421		257 591		278 599		298 185		320 292		340 524	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-55 861	-13 792		-5 031		-33 361		8 601		-8 107		-20 945		-19 523		-22 043		-20 168	

Hallitusohjelma vaikuttaa kuntien talouteen useaa kautta

Kuluvat vuodet täynnä kuntatalouteen vaikuttavia uudistuksia

Kokonaistaloudelliset ennusteet

muutos-%	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BKT, määrän muutos	1,3	-1,0	0,0	1,6	1,5	1,3	1,1
BKT, muutos (syksy23 ennuste)	1,6	0,0	1,2	1,8	1,7	1,6	
Palkkasumman muutos	6,6	4,9	2,7	4,0	4,3	4,1	3,9
Yleisen ansiotason muutos	2,4	4,2	3,5	3,3	3,1	3,0	3,0
Kuntien ansiotason muutos	2,0	5,2	3,4	3,6	3,6	3,7	3,0
Kuluttajahintojen muutos	7,1	6,2	1,9	1,3	1,4	1,8	2,0
Valtionosuusindeksi muutos	3,7	4,5	2,1	3,1	3,4	3,2	2,7
Työttömyysaste	6,8	7,2	7,4	7,2	6,7	6,3	6,2
Työllisyysaste	73,8	73,6	73,2	73,6	74,5	75,3	76,1

Hallituksen kuntataloutta koskevat linjaukset

- Hallitus on asettanut tavoitteeksi, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa vuonna 2027.
  - Tämä edellyttää kuntatalouden tilanteen kohenemista, sillä julkisen talouden painelaskelman perusteella kuntahallinnon rahoitusasema suhteessa bruttokansantuotteeseen on -0,7 % vuonna 2027.
- Hallitusohjelman mukaan valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita.
  - Myös hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille.
- Peruspalvelujen valtiosuuslain mukaan tehtävien ja velvoitteiden laajennuksiin sekä uusiin tehtäviin osoitetaan 100-prosenttinen valtiosuus.

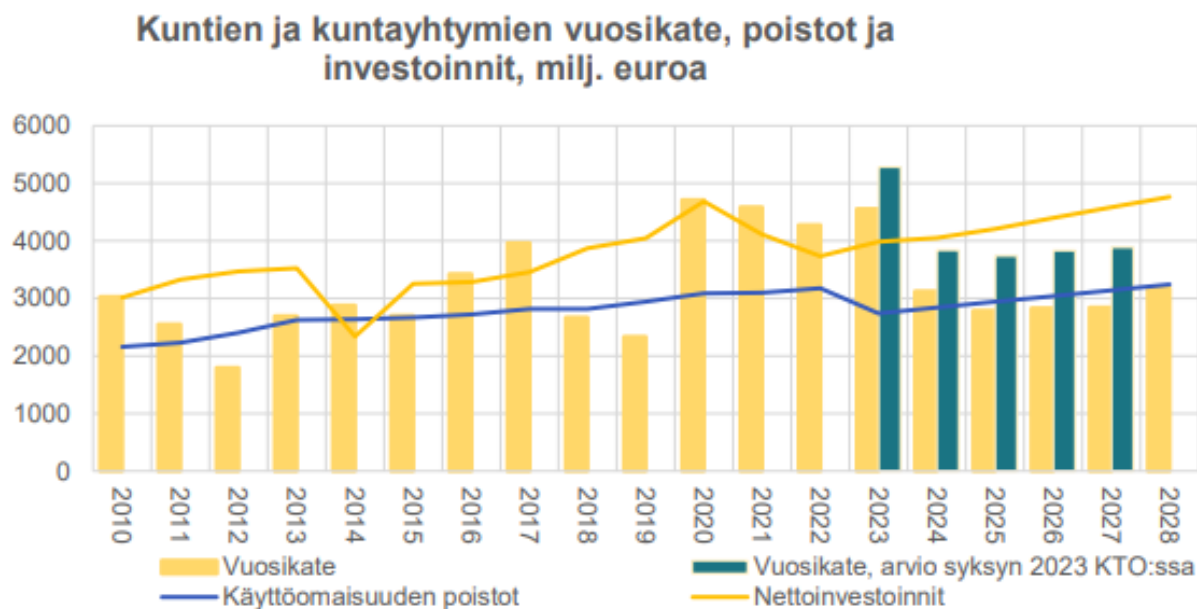
Valtionosuus- ja tehtävämuutoksia 2025-

- Sote-siirtolaskelman tarkistuksen johdosta päätetyt toimet vuoden 2024 kehysriihessä:
  - Pysyvä valtionosuuden lisäys +277 milj. euroa vuodesta 2025
  - Vaikutus kunnan saamaan peruspalvelujen valtionosuuteen n. 50 e/as.
  - HUOM! 1/3 osa alkuperäisestä 400 miljoonan lisäleikkauksesta jää voimaan!
- Kuntien työllistämismääräysten kumoaminen (yli 57-v. työttömät työnhakijat)
  - peruspalvelujen vos vähenee -18,7 milj. euroa v. 2025; -20,8 milj. euroa v. 2026 ja -23 milj. euroa vuodesta 2027 lähtien
- Kunnallisveron efektiivisyyden paraneminen, netto 0
  - verotulot kasvaa → vastaavalla summalla leikataan kuntien valtionosuuksiin sisältyviä veronmenetysten kompensatioita
- Rahastotalouden säästöjen kanavointi, +60-70 milj.euroa
  - työttömyysvakuutusmaksut ja sairausvakuutusmaksut muuttuu → vaikuttaa verovähennysoikeuksien kautta verotuloihin, mutta työnantajan vakuutusmaksut kasvaa
- Norminpurku ja maksutulojen kasvattaminen: "Kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähennetään tai kuntien maksutuloja lisätään siten, että julkinen talous vahvistuu 100 miljoonaa euroa vuodesta 2025 lähtien."
  - Kuntien peruspalvelujen vos leikataan heti 25 Me vuodesta 2025 alkaen. Toimenpiteiden sisällön tarkentuessa vähennys kohdentuu osin muille momenteille.
  - Yhtään normia ei vielä ole purettu!

Valtionosuus- ja tehtävämuutoksia 2025-

- OKM:n valtionavustusten tasoa alennetaan asteittain 2024 10 Me, 2025 75 Me ja 2026 alkaen 150 Me/vuosi.
  - Vaikutukset kuntiin tarkentuvat valmistelun edetessä.
- Ammatillisen koulutuksen rahoitusta vähennetään 2025 alkaen 100 Me
  - Kuntiin kohdistuu 65Me.
- Erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi tarkoitettu investointiavustus pienenee 15 Me/v.
  - Kuntien omistamien yleishyödyllisten yhtiöiden osuudeksi avustuksesta arvioidaan noin 4 milj. euroa vuonna 2025.
- Maahanmuuttajataustaisten naisten työllistymisen edellytysten parantamiseen luodaan uusi koulutuksen toimintamalli (5 Me).
  - Lisää kuntien rahoitusta ja kustannuksia arviolta 1,4 milj. euroa

Kuntatalouden vuosikate ei riitä poistoihin tai nettoinvestointeihin vuosina 2025-2028

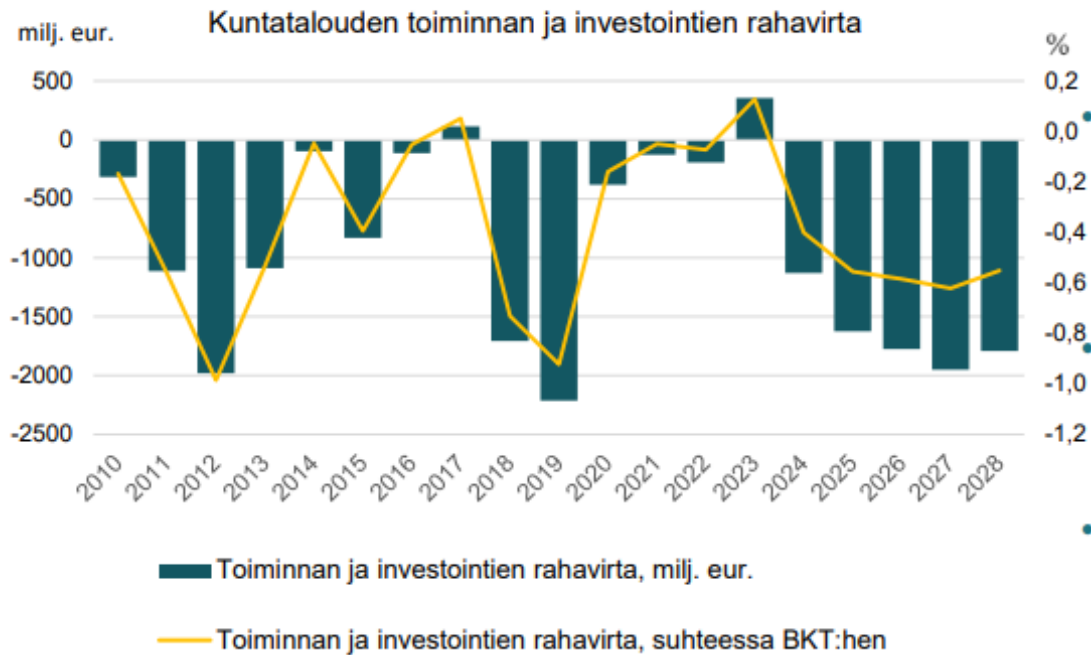

Lähde: TK, VK, VM

- Sote-verohännän poistuminen vuonna 2024 ja sote-siirtolaskelmaan liittyvät takaisinperinnät vuosina 2025-2027 heikentävät vuosikatetta.
- Vuosikate riitti poistoihin muttei nettoinvestointeihin vuonna 2023.
- Vuosikate heikkenee vuonna 2025 eikä riitä poistoihin tai nettoinvestointeihin vuosina 2025-2028.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta synkkenee

Lähde: TK, VK,
VM

- Koulutuksen palvelutarpeen supistuminen haastaa monia kuntia toiminnan sekä palveluverkon sopeuttamiseen.
- Kuntatalouden menot kasvavat pääasiassa hintojen noustessa. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi on noin 3,1 % vuodessa 2025-2028. Kustannusten kehitykseen vaikuttaa etenkin kunta-alan ansiokehitys. Lisäksi investointipaineet pysyvät koko maan tasolla mittavina.
- Kuntien valtionosuuksia pienentävät vuosina 2025-2027 mm. sote-siirtolaskelmaan liittyvät takaisinperinnät ja vuosina 2024-2027 yhden prosenttiyksikön indeksijarru.
- Kunnallisverotuksen efektiivisyyttä parannetaan poistamalla ansiotulovähennys ja korottamalla vastaavasti työtulovähennystä. Kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kuitenkin muutoksen aiheuttamaa kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti
- Kuntien verotulot laskevat v. 2024 sote-verohäntien poistuessa. Tämän jälkeen verotulojen keskimääräinen kasvuvauhti on 4,5 % vuodessa.

Kehysriihen mittavat veropäätökset parantavat kunnallisveron tuottoa

Ansiotulovähennyksen poistaminen kunnallisverosta.

Nettovaikutus noin **+340** miljoonaa euroa.

Efekttiivinen veroaste paranee noin +0,25 %-yksikköä koko maassa.

Eläketulojen verotusta kiristetään osana julkisen talouden sopeuttamista.

Eläketulo- ja kotitalousvähennys pienenee.

Verovaikutus noin **+30** miljoonaa euroa.

”Kanavointiratkaisu”, eli vakuutusmaksujen muutokset, jotka liittyvät työllisyysrahaston säästöjen kanavointiin.

Verovaikutus vajaa **+70** miljoonaa euroa/vuosi.